

Scrisoarea Eugeniei Frangolea-Bodnărescu către redactorul jurnalului „Deșteptarea”

Puținele referințe la Eugenia Frangolea-Bodnărescu nu permit decât reconstituirea parțială a portretului ei. Petre V. Haneș o cunoscuse (după cum comunica Societății Prietenii Istoriei Literare; textul comunicării e publicat, cu titlul *Un manuscript corectat de M. Eminescu*, în „Preocupări Literare. Revista Soc. Prietenii Istoriei Literare, nr. 1, 1936) în anii 1932-33. Eugenia Frangolea îi pusese la dispoziție scrisori „dela M. Eminescu, Petre Carp, Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi, Miron Pompiliu, Gh. Hurmuzachi și mai multe dela Veronica Micle”, precum și „manuscriptul unei piese de teatru în trei acte «Devotamentul», compusă de Eugenia Frangolea” și corectat de Eminescu – parte din acestea au fost transcrise și apoi publicate de Petre V. Haneș (Petre V. Haneș, *Un manuscript corectat...*, p. 13).

Revista „Convorbiri Literare” publica, în nr. 6-9 din 1939, scrisoare a Veronicăi Micle către Eugenia Frangolea. Scrisoarea era precedată de o notă, preluată de revista „Preocupări Literare”: „Eugenia Frangolea (măritată Samson Bodnărescu), prietenă bună de școală cu Veronica Micle era la studii în Germania. De acolo ținea corespondență regulată cu prietena sa. Aceasta-i scria în franțuzește despre lucrurile din țară” (*Preocupări Literare. Revista Soc. Prietenii Istoriei Literare*, nr. 1, 1940, p. 49).

„Monitorul Oficial” din 5 aprilie 1905 publica o „citațiune de hotărnicie” prin care se fixa pentru 30 iulie 1905 stabilirea hotărniciei moșiei Șerbănești-Cracalia, „proprietatea eređilor def. Samson Bodnărescu, și anume: Sub-Locot. I.S. Bodnărescu, inginer V.N. Bodnărescu, A.S. Bodnărescu, Eugenia S. Bodnărescu, personal și ca tutrice a minorului său fiu și Maria P. Scheletti, văduvă, toți domiciliați în Bucuresci, strada Sculpturel No. 12 bis, care moșie este situată în comuna Zvoriștea, plasa Berhometele, județul Botoșani” (p. 165). Samson Bodnărescu decedase pe 3 martie 1902 și a fost înmormântat pe moșia Pomârla, lângă zidul bisericii ctitorită de Anastasie Bașotă.

În Fondul Documentar Ipotești se păstrează o scrisoare a Eugeniei Frangolea-Bodnărescu, cu un conținut a cărui relevanță mai mult o intuim decât o putem explica din lipsa de informații și surse. Scrisoarea este adresată redactorului jurnalului „Deșteptarea” și conține, asemeni povestirilor în ramă, o altă scrisoare, „deschisă”.

În spațiul românesc au existat mai multe publicații cu titlul „Deșteptarea” (de Huși – 1879-1880; Vaslui – 1876; Focșani – 1871; 1904-1905; Iași – 1882-1884; 1886; 1887; Piatra-Neamț – 1891-1892; Brașov – 1905) sau care conțineau în titlu cuvântul respectiv (*Deșteptarea comerțului și industriei române* – 1884-1906; *Deșteptarea Dobrogei* – 1892-1893; *Deșteptarea Ialomiței* – 1898; *Deșteptarea Națională* – 1883; *Deșteptarea poporului* – Cernăuți, 1902-1904; Mizil, 1883; Piatra-Neamț, 1891-1892; *Deșteptarea Prahovei* – 1882; *Deșteptarea Putnei* – 1904-1905; *Deșteptarea satelor* – 1904-1905) (a se vedea: „Publicațiunile periodice

românești”, București, 1913). După cum reiese din scrisoare, aceasta este adresată redactorului „Deșteptării” din Cernăuți. Cel mai probabil, e vorba de „Deșteptarea. Gazeta pentru popor”, editată la Cernăuți începând cu 1/13 ianuarie 1893 și până pe 7/20 noiembrie 1904, reluată după o pauză ne semnificativă.

Scrisoarea nu este datată, nefiind indicat nici numele redactorului. Singurul indiciu temporal cu trimitere aproximativă la an este determinativul „văduvă” din prepoziția numelui Eugeniei Frangolea-Bodnărescu, din care rezultă că scrisoarea a fost scrisă după 3 martie 1902, data decesului lui Samson Bodnărescu. Scrisoarea deschisă fiind adresată lui I.G. Sbiera (d. 22 octombrie 1916), permite încadrarea acesteia în perioada 1902-1916.

Eugenia Frangolea-Bodnărescu face referire și la *maialul* (petrecere câmpenească în cinstea primăverii organizată de școlari în luna mai) *din 1862*. Despre respectivul *maial*, I.G. Sbiera scria în 1899, în „Familia Sbiera, după tradițiuneși istorie, și Amintiri din viața autorului” (Cernăuți): „Un pas înainte în numărul și în modul petrecerilor naționale s-a făcut în anul 1862, cu introducerea așa numitelor excursiuni maiiale, aranjate de studenții gimnaziști români din Cernăuți, mai întâi numai pentru ei, mai apoi, însă, și pentru publicul român din oraș și din împrejurime. La aceste excursiuni, erau cântările și declamările patriotice și naționale lucrul principal”.

Ala Sainenco,
Memorialul Ipotești

„Redactorului jurnalului «Deșteptarea» din Cernăuți

Stimate Domn

Cu onoare vă rog bine a publica în jurnalul D.voastre răspunsul alăturat, intitulat «Scrisoare deschisă Dlui Dr. Sbiera, profesor de universitate în Cernăuți». Veți face un act de dreptate în memoria unui om, care, ne mai existând, nu se poate singur apăra.

Primiți, stimate Domn, încredințarea înaltei mele stime și distinsei considerațiuni ce am onoare a vè pastra

Văduva Eug Samson Bodnărescu

Scrisoare deschisă Dlui Dr. I.G. Sbiera,
profesor de universitate în Cernăuți

În jurnalul «Deșteptarea» din 24 Mart (6 April) a.c. sub rubrica «să înlăturăm neadevărurile» cu surpriză și mirare am cetit cele scrise de D-voastră. Mă întreb, cu ce drept încercați prin publicitate a întuneca valoarea și chiar a insulta memoria unui om, căruia v’ăți aratat prietin? Vin și vă declar, că acele zise de d-voastră sînt false și probez.

Istoria maialului din anul 1862, las la judecata și aprecierea logică a publicului, că dacă ați fi fost singur eroul acelui timp sigur n’ăți fi ajuns în Bucovina la 1864, după cum ziceți profesor în locul Aron Pumnul, iar mai apoi profesor universitar.

Despre neadevărul cu diploma de maturitate din Cernăuți, acest act, care se află în mâna mea și care poartă data de 21 Iuliu 1865, întărit cu sigilul direcțiunei liceului din Cernăuți, este eliberat de următoarea comisiune examinătoare:

urmează iscăliturile

Cât pentru fratele repausatului, care se numia Miron Ștefan Bodnărescu și era profesor de dreptul canonic la facultatea teologică din Lemberg și secretar general al ordinului minoriților, sigur tot mai sînt persoane în Bucovina carii l’au cunoscut și la nevoevè vor pute împrăpăta memoria, precum vor face la timp și cărțile în cuprins religios triimise de Miron Bodnărescu și care cărți se află în posesiunea mea.

Întemeiată pe aceste probe evidente, care scot la lumină perfidele d-voastre insinuări, care nu vè fac onoare, vè somez să vè retractați.

Văduva Eug Samson Bodnărescu”

Text transcris de Mihaela Anițului,
Memorialul Ipotești

„Redactorului jurnalului «Deșteptarea» din Cernăuți

Stimate domn

Cu onoare vă rog să bine[voiți] (?) a publica în jurnalul D-voastre răspunsul alăturat, intitulat «Scrisoare deschisă D-lui Dr. Sbiera profesor universitar în Cernăuți». Veți face un act de dreptate în memoria unui om, care ne mai existând, nu se poate singur apăra.

Primiți stimate Domn, încredințarea înaltei mele stime și distinsei considerațiuni ce am onoare a vă păstra

Văduva Eugenia Samson Bodnărescu

Scrisoare deschisă D-lui Dr. I.G. Sbiera

Profesor universitar în Cernăuți.

În jurnalul «Deșteptarea» din 24 Mart (6 April) a.c. sub rubrica «să înlăturăm neadevărurile» cu surpriză și mirare am cetit cele scrise de D-voastră. Mă întreb, cu ce drept încercați prin publicitate a întuneca valoarea și chiar a insulta memoria unui om căruia v'ați arătat prieten? Vin și vă declar, că acele zise de D-voastră sunt false și probez.

Istoria maialului din anul 1862, las la judecata și aprecierea logică a publicului, că dacă ați fi fost singur eroul aceluia timp sigur n'ați fi ajuns în Bucovina la 1864, după cum ziceți, profesor universitar.

Despre neadevărul cu diploma de maturitate din Cernăuți, acest act, care se află în mâna mea și care poartă data de 21 Iulie 1865, întărit cu sigiliul direcțiunii liceului din Cernăuți, este eliberat de următoarea comisiune examinatoare.

Urmează iscăliturile.

Cât despre fratele răposatului, care se numea Miron Ștefan Bodnărescu și era profesor de dreptul canonic la facultatea teologică din Lemberg și secretar general al ordinului minorităților, sigur tot mai sunt persoane în Bucovina cari l'au cunoscut și la nevoie vă vor putea împrăști memoria, precum vor face la timp și cărțile cu cuprins religios trimise de Miron Bodnărescu și care cărți se află în posesiunea mea.

Întemeiată pe aceste probe evidente, care scot la lumină perfidele D-voastre insinuări, care nu vă fac onoare, vă somez să vă retractați.

Văduva Eug. Samson Bodnărescu”